

HOŁDOWNIK (43) *sb m*

hołdownik (28), **ołdownik** (15); hołdownik *LibLeg, Leop, BibRadz* (3), *Mącz* (3), *KwiatOpis, RejZwierc* (2), *BudBib, PaprPan* (3), *StryjKron* (6), *KochProp, PaprUp* (2), *SarnStat* (2), *KlonKr*; ołdownik *BiałKat, MycPrz* (2); hołdownik : ołdownik *BielKron* (1 : 12).

Oba o jasne.

sg *N* hołdownik (6). ◇ *G* hołdownika (3). ◇ *D* hołdownikowi (3). ◇ *A* hołdownika (2). ◇ *I* hołdowniki(e)m (12). ◇ *pl N* hołdownicy (3). ◇ *G* hołdownik(o)w (1). ◇ *A* hołdowniki (6). ◇ *I* hołdowniki (4), hołdownikami (3); -i *Mącz, PaprPan, PaprUp*; -ami *StryjKron* (3); -i : -ami *MycPrz* (1 : 1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Osoba zobowiązana do składania hołdu swemu zwierzchnikowi lennemu (43) : Zathym dawfzy lyfth bandzie dzyankowal Cefzarzewy yego M. ysz Voyewodzye Valafkiemv holdownykowy swemv rofkazal *LibLeg* 7/8v; *BielKron* 377; *RejZwierc* 246v; *StryjKron* 269; *PaprUp* L3v; *SarnStat* 897, 1089; *KlonKr* F2.

hołdownik komu, czemu (2): á nigdy Sármáte nie byli Ołdowniki áni Alexándrowi wielkiemu áni Pańftwu Rzymfkiemu *MycPrz* II D, C.

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy państwa lub z G sg nazwy władcy państwa itp. [w tym: *korony polskiej, krolestwa polskiego* (2), *krolewski* (3), *krola polskiego* (4), *państwa koronnego, papieski, polski* (4), *tatarski, turecki, węgierski*] [*hołdownik + przydawka* (18), *przydawka + hołdownik* (1)] (19): Látá 1449. Roman Wáláski Woiewodá ołdownik korony Polfkiey vmárł *BielKron* 391, 194v, 375v, 385v, 394, 408v (11); *PaprPan* Ee4 [2 r.]; *RejZwierc* 246v; *StryjKron* 370, 427, 447, 452, 612.

Wyrażenie: »hołdownik lenny« (1); A Xiążę tich xięftw ieft/ I. K. M. Hołdownikiem lennym. *KwiatOpis* [C2].

Szeregi: »ołdownik, to jest man« (1): á on fam [*Wacław Oświęcimski*] áby theż był ząwždy ołdownikiem/ to ieft/ manem Krolá Polfkiego. *BielKron* 388.

»poddany abo hołdownik« (1): naiwiecey chroncie fie vbogiego Pana Znedznei famileijei/ bi miał naipieknieifza cerwona tzapke/ boc ya z Skarbu R: P: drogo zaplaceno/ y infzich ktorzi bi beli tzijemi poddaniami abo holdowniki *PaprUp* L3.

»nie hołdownik, ale państwa ucześnik« (1): ón v páná fwego Był ząwždy w tákiéy wadze/ że nie hołdownikiem/ Ale zdał fyte być iednym pánftwá vczefnikiem. *KochProp* 6.

a. *Władca podbitego narodu zobowiązany do posłuszeństwa i pewnych świadczeń na rzecz zdobywcy; tributarius* *Mącz, Cn*; *stipendiarius, vectigalis homo* *Cn* (7) : *BibRadz* *Gen* 14 arg; *BielKron* 89; *Vectigales facere*, Hołdowniki vczinić/ podbić pod fwą moc. *Mącz* 477a, 5a, 463d; *BudBib* *Ios* 17/13; *TEmu* kiedy iuż *Tullus* iák hołdownikowi/ Kazał áby s fwym ludem ftał práwie gotowy/ Zá gorą *PaprPan* Hh.

b. *Osoba zobowiązana do świadczeń na rzecz zdobywcy; niewolnik* (4) : *Leop* 3.Reg 9/21; Z fynow ich ktorzy zoftáli po nich w ziemi/ co ich byli nie wygubili fynowie Izráelfcy/ poczynił Sálomon hołdowniki [*fecit eos Selomoh in tributum*] áż do dnia tego. *BibRadz* 2.Par 8/8, 2.Par 8 arg; *BiałKat* 63v.

Synonimy: man.

KN